

ISTEN VELED, NYAKORJÁN!

MÁNYOKI ENDRE tárcája

Láttam egy zsiráfot meghalni – mondja Mauyori a táboroknak, aki az utazókalickában randalírozik. Nagy ügy, folytatja az atomredaktor, láttunk már külön skandalumokat is. A madárház lassabban készül, mint ahogy azt Mek Artúr, a kecskepapagáj méltányolni tudná. Mauyori nem siet; az emeletes drótpalota örök időkre szolgál. Miként a gondolat építménye – a kombinált fogó levágja a huzalvégeket.

Kettős a lelkünk itt is, mint minden másban. A boltokba, drága marsall úr, már be se lehet lépni, annyi az akvarista, terrarista meg kutyamacska-könyv. Halomban állnak a bejáratnál.

Rákoppint Pötyi, a pubertás kandúr orrára: Ne is ábrándozzál!

Engem elborzaszt a hideg szeretet, ókumlálja a huzalokat Mauyori. Giccs, önimádat, tét nélküli áldozatvállalás – ragacsos massa. Azért kenjük az ábrázatunkra, hogy az érzéketlenségünket eltakarjuk.

Artúr felüvölt. Rikácsol, mintha a csórét vágják. Értem, mondja az atomredator. Akkor inkább mesélek.

Anyámnak is volt egy papagája, a Gyuri. Kék volt és szürke, s egyébként sem tűnt ki semmiféle különös adottsággal. Beszélni is csak ennyit tudott: „Gyurika vagyok! Puszikát Gyurikának!” Ki-bejárt a kalitka ajtaján, és telekakálta a konyhát. Futkározott a tányér szélén, belekóstolt a kajába, meg-megcsipkedte a fülkünket, mikor fejen-vállon mászkálni támadt kedve.

Meghalt apám, és Gyuri sokáig kereste. Pedig az öreg nem szívelte igazán; hozzávágta a törlórongyot, meg-megkergette a

palacsintasütővel. Ám ő ezt játéknak fogta föl. Amikor üres maradt apám széke, a papagáj megváltozott. Egyre zaklatottabban röpdösött, s olyanra vetemedett, amire eladdig soha: birtokba vette az egész lakást. A fotelok alatt rohangált fejveszetten, apám ágyán ugrált, akár egy hisztérikus veréb – és többé nem beszélt, csak rikácsolt.

Aztán anyám is kezdett készülődni apám után. Nem úgy, ahogyan mesélni szokták: föl a büdöslukhoz; nem rakosgatta a férje zoknijait napszámra, nem olvasgatta a régi leveleket; marakodtak eleget ahhoz, hogysem efféle praktikákkal próbálta volna a hiányát kicselezni. Egyszerűen elfogyott a teste, tűnt ki a világból. Gyuri hajcihője már idegesítette. Ha a vállára szállt a madár, elhessegette, vagy egyszerűen lesöpörte. Enni-inni még adott neki, de már nem beszélt hozzá. Végül a rácsot is rázárta. Gubbasztott anyám a szűk konyhában, és fájta a gyomra, a hasa, a feje. Száradt a bőre az eleven csontvázra.

Mauyori összepasszintja a ketreceket.

Kuksolt Gyuri is a drótodúban, hang se jött ki a torkán. Hogy neki mije fáj, nem tudom. Fázósan kucorgott, remegett minden tolla, és a folyvást lehunyt pillái mögül csak néha-néha lesett ki riadtan. Nem értett semmit, így hiszem. S elképzelem, miféle álmok villogtak sisteregve gyűszűnél is szűkösebb agyában: volt röpték emléke a konyha végtelenjében, vad vágta gőzölgő tányérok karimáján, hajtincsek és renegát szőrszálak – ha persze tudta volna, mi az a konyha, tányér, karima, hajtincs.

Mauyori emelgeti a madárpalotát. Artúr a pótkalitka aljáról figyel, némán.

„Nézd már, mit csinál ez a madár!” – anyám hangja csuklott a telefonban. Mentem, ahogy mehettem, végig az úton rémületben: talán csak nem haldoklik az a papagáj?

Anyám nevetett, folyt a könnye. Gyurika parádézott. Fölborzolta a tollát, s akár egy ripacszkodó vigéc, kidüllesztette parányi mellkasát: „*Gyurika vagyok!*” – szaltó. „*Puszikát Gyurikának!*” – szaltó. Mit szaltó – hátraszaltó! Mellet ki, hasat be, s minden vezényszó után egy tökéletes ugrás.

Anyám még másfél évig élt. A papagáj mindvégig szórakoztatta, és anyám sosem unta meg a mutatványt. Igaz, Gyurika se volt toladó. Ha anyám aludt, ő is szendergett, s ha ébren volt is, nem parázott szüntelen. Anyám újra kinyitotta a kalitka ajtaját, de a madár többé nem röpködött ki belőle; nagy ritkán kimászott a tetejére, s halkan, jókedvűen fecsegett a maga nyelvén. Tornázni csak akkor kezdett, ha túl nagy csönd ült a konyhára. Ilyenkor fölarsant a Gyurika vagyok, puszika Gyurikának, és elkezdődött a műsor. S véget is ért az első nyugtató, csöndes szóra.

Láttam azt a nyakorjánt meghalni, tábornok úr! Mondhatná, piha! Mauyori helyére rakja a létrát. Már csak az ágakat kell méretre darabolnia. Láttam porzsólt disznót rohanni, halat víz tetején lebegni, tengeri malacot szomjan halni, galambot kerék alatt összeroppanni. És láttam vadászatot is, tévében.

Ezt a zsiráfot is egy vadász lőtte le. Nagy ügy. Hasznos dolog a vadászat, nélküle aligha maradhatna egyensúlyban az ökoszisztéma. Így mondják, ugye, parancsnokom? Fölborítottuk a természet rendjét, s most magunknak kell balaszban tartanunk. Vadgazdálkodás, ez a neve. Az én zsiráfomat ráadásul Afrikában terítette le a vadgazdász, az ő ökomicsodájukért meg, nemdebar, fájjon az ő fejük!

S hogy az zsiráf vadász magyar ember volt, valahonnan a Hortobágy pereméről? – éppenséggel örülhetnék is neki, hogy nem tűzokra feni a fogát. Szarvast, őzet, fácánt nyilván lőtt már elegend, bele is unt: a magyar erdők úgy hevernek lábai előtt, ahogy a villáját övező birtok fekszik a fűnyíró alá. Elmegy hát a vadász Afrikába, s helyesen teszi: legalább hagy helyet itthon a német vadásznak. Így kerek a világ. Körbevadásszák.

Mauyori földre teszi a papagájpapotát, s gyönyörködik. Emeletes. Lent az etető, fönt az itató. Közte a létra.

Csakhogy ez a zsiráf négyszer halt meg, tábornokom. Meglőtték messziről, s eltalálták: pont a nyakán, ahogy illik. Lezuhant a tonnás nyakorján, de fölállt s elszaladt. Mindhiába, mert a Hortobágy hőse utolérte, s nyakon lőtte megint. Akkor ő hosszabb időre elfeküdt. Kicsiny fejének burkában, úgy képezem, mon général, képek villogtak: nagy futások emléke a szabad szavan-

nán... S úgy hallotta, hívják. Erőt vett hatalmas testén, kászálódott, pálcika lábai remegtek, mint mikor először állt föl ezen a világon, és elindult. Most már nem jutott messzire. Fejbe kéne lőni – ez volt a buborékba írva, Istenemre! Ámde mivé lesz akkor a prima koponya? – a buborékban nagy asztal mutatkozott, rajta hamutartó... Fegyvert cserélt, s fél méterről nyakon lőtte ismét a vadász. Rugdalt a zsiráf, mint az anyja hasában, ömlött a vére, mégsem tudott meghalni. Akkor lukadt ki a hamutartó...

Mek Artúr, a kecskepapagáj, belakja új otthonát. Jön-megy le-föl, s a szárnyát próbálgatja. Lent csipeget, fönt iszogat. És szünet nélkül dudál. Nem ér rá mással foglalkozni. Ügyet se vet a gazdájára.

Mauyori Euobe, özépeletai atomredaktor fél szemmel a kommenteket nézi. Nem szokása, mégsem bír elszakadni. „Szerezz egy T50-est, nekem bevált, 90 méterig halál pontos. Kicsit húzós a kétszáz rongy, de nem bénázol ennyit.” „Mennyé az állatkertbe, tellvilmos, akkó nem menekül!” „Fejgéppel videóztál? Azért remeg. Van már mellkasra rögzítős is, ajánlom.” „Videocutterról még nem hallottál? Kezdjél gyakorolni, kiszűrhetnéd az alapzajt.” „Sehol nem vagy ezzel a négy skulóval, ember! Nekem volt egy kilences szériám. Igaz, gepárdra. Visszont hárman lőttük. Szar se maradt belőle.” „A ZS4-ben van egy olyan opció, hogy a textbubleba be tudsz konvertálni hangot. Király lenne hallani, ahogy filózol a headshoton.” „Vadász szafarik Namíbiában! Exkluzív ajánlat! Sakál 35 €; Nagy kudu 900 €; Oryx 450 €; Pávián 50 €; Vörös tehénantilop 450 €; Varacskos disznó 300 €; Jávorantilop 1450 €; Fehérfarkú gnú 950 €; Burchel zebra 900 €; Strucc 350 €; Zsiráf 1600 €...” „Sehol se vagy a 750 lójkkal, spori! Nekem egy négy lövéses antiloppal már a múlt héten megvolt a kétezer. Tény, hogy volt operatőröm.”

Isten veled, nyakorján! Isten velünk.